

ROZTOCZAŃSKI GŁOS

Lipiec 2024
Nr 7 [115]

ISSN 2392-2060

nakład: 7 000 egz.

kolportaż:

Dekanaty Diecezji

Zamojsko-Lubaczowskiej

Obchody 25. rocznicy wizyty
św. Jana Pawła II
w Zamościu

APOLLO II
notatki z podróży
na Księżyc

Ścieżka Młodzie
w Starych Królach

POWIATY: ZAMOJSKI, KRASNOSTAWSKI, HRUBIESZOWSKI, BIŁGORAJSKI, TOMASZOWSKI, LUBACZOWSKI, NIŻAŃSKI

Misje sercem Kościoła

Święty Marek przedstawia nam w Ewangelii scenę, w której nasz Zbawiciel przygotowywał swoich uczniów do kontynuacji misji głoszenia Bożego słowa. To dlatego posłał ich po dwóch i udzielił im władzy nad duchami nieczystymi.

Dla uwiarygodnienia ich posługi wymaga od nich całkowitego zaufania Bożej Opatrzności. Nie zabierają więc na drogę ani żywności, ani zapasowej odzieży, ani pieniędzy. Mają liczyć na ludzką gościnność i nie szukać lepszego noclegu, ale zostać w pierwszym domu, w którym zostaną przyjęci. Tak postępując, stają się prawdziwie świadkami głoszonej prawdy. Słowo, które głoszą jest bowiem poparte ich postawą. Nie szukają zysku, a zależy im jedynie na tym, aby głoszona prawda dotarła do jak największej liczby ludzi. Gdyby ich nie przyjęto, mają nie szukać zemsty, a jedynie strzepnąć pył ze swoich stóp. Ten symboliczny gest miał zachęcić niegościnnych mieszkańców do refleksji, że był prorok, głosiciel Bożej prawdy pośród nich, a oni go nie przyjęli. Z całą pewnością uczniowie nie zawsze byli chętnie przyjmowani, ale mimo to wiernie wypełniali swoją misję. Ewangelista zapewnia także o sukcesie ich posługi: „wyrzucali wiele złych duchów, wielu chorych namaszczało olejem i uzdrawiali” (Mk 6,13). Ważne jest zatem, aby wyruszyć z mi-

szą, bo zawsze przyniesie ona konkretne owoce, mimo różnych trudności.

Przez pryzmat Słowa Bożego patrzmy na 42. Pieszą Zamojsko-Lubaczowską Pielgrzymkę na Jasną Górę. Na pielgrzymi szlak wyruszymy podobnie

Słowo „serce” w Biblii często rozumiane jest w znaczeniu przenośnym. Jest ono między innymi utożsamiane z poznaniem, czyli z rozumem. Serce to również miejsce woli i uczuć, które wyrażają się m.in.: bólem, radością, strachem, rozpaczą czy

z czego wypływa zaangażowanie misyjne w Kościele, dlaczego jest tak ważne i co to znaczy, że Kościół żyje dzięki misjom i dla misji. To pytanie przede wszystkim o to, czy Chrystus jest dla nas – dla Kościoła – największą wartością

42. Pieszą Pielgrzymka Zamojsko-Lubaczowska na Jasną Górę

szczegóły i zapisy:
 Biłgoraj: Sanktuarium Św. Marii Magdaleny
 Hrubieszów: Parafia pw. Ducha Świętego
 Lubaczów: Parafia pw. Św. Karola Boromeusza
 Tomaszów Lubelski: Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
 Zamość: Parafia pw. Św. Brata Alberta

pielgrzymka.info
 fb.com/pielgrzymka.zamojskolubaczowska
 tel. 509 998 088

Misje
sercem
Kościola

2-14 sierpnia 2024

jak uczniowie posłani przez Mistrza. Z pewnością nie zabraknie okazji do dawania świadectwa swojej wiary osobom, które będziemy spotykać na naszej drodze.

W tym roku tematem naszego wędrowania są słowa: „Misje sercem Kościoła”.

odwagą. Termin ten obejmuje wszelkie wymiary ludzkiej egzystencji, uosabia człowieka jako całość.

Odkrywając bogactwo i znaczenie terminu „serce” zechcemy przez kolejne dni naszego wędrowania do tronu Matki podjąć próbę odpowiedzi na pytanie

o czy jako ochrzczeni chcemy zrobić wszystko, aby zanieść go innym.

Dzisiaj około 1700 misjonarzy, duchownych i świeckich, posługuje w prawie 100 krajach świata. Część z nich to przedstawiciele naszej diecezji. Na pielgrzymim szlaku zechcemy też

usłyszeć ich głos, świadectwo ich życia i posługi. Będziemy starali się w czasie pielgrzymowania odkrywać w sobie wartość jaką daje nam Zmartwychwstały, którego spotykamy w codziennej Eucharystii, słuchając Jego słów w rozważaniach Słowa Bożego czy korzystając z okazji do dawania świadectwa o Nim wśród sióstr i braci. W rozważaniach pomagać nam będzie ojciec duchowny – ks. Mariusz Skakuj. Bądźcie z nami fizycznie i duchowo, wspólnie tworząc jako ochrzczeni „serce Kościoła”.

Wędrowkę ku Jasnej Górze rozpoczniemy 2 sierpnia o godz. 9.00 Mszą świętą w Zamojskiej Katedrze, której będzie przewodniczył ks. biskup Mariusz Leszczyński, który później pobłogosławi nas na drogę. Również 2 sierpnia wyruszą pątnicy z Tomaszowa Lubelskiego i Lubaczowa, natomiast pielgrzymi z Biłgoraja dołączą 4 sierpnia. Pielgrzymowanie zakończymy 14 sierpnia. Przed Szczyt Jasnogórski wprowadzi nas biskup diecezjalny Marian Rojek.

Zapisy na pielgrzymkę ruszają w niedzielę 21 lipca. Zachęcamy do tego, by zapisać się przed wyruszeniem w drogę.

ciąg dalszy na str. 2

R E K L A M A

**KAMIENIARSTWO
GRANBUD**
inż. Waldemar Rycyk
CHYŻA 71 - ZAMOŚĆ
84 641 16 50 - BIURO
503 148 981 - PRODUKCJA
502 375 884

GRANIT • MARMUR • KWARCYT
KOMINKI SCHODY • PARAPETY
BLATY
KUCHENNE I ŁAZIENKOWE
www.granbud.net.pl

**NAGROBKI
GRANITOWE**
**PRODUKCJA
MONTAŻ**
RZEŻBY W KAMIENIU
LITERNICTWO NAGROBNE

Raty

Z życia kościoła

ciąg dalszy ze str. 1

Będzie to można zrobić w kilku parafiach naszej diecezji:

- w Biłgoraju w parafii pw. św. Marii Magdaleny
- w Hrubieszowie w parafii pw. Ducha Świętego
- w Lubaczowie w parafii pw. św. Karola Boromeusza
- w Tomaszowie Lubelskim w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
- w Zamościu w parafii pw. św. Brata Alberta.

Koszt udziału w tegorocznej pielgrzymce wynosi 250 zł.

Cena ta obejmuje transport i ubezpieczenie oraz pakiet pielgrzyma. Jeśli pielgrzymujemy rodzinnie, koszt udziału w pielgrzymce jest niższy.

Choć rekomendujemy uczestnictwo w całości pielgrzymki, zachęcamy również, by w miarę własnych możliwości, dołączyć choćby na część trasy. Wtedy zapisów dokonujemy w sekretariacie, który będzie obecny na każdym postoju.

W tym roku grupę biłgorajską (bł. ks. Jerzego Popiełuszki) poprowadzi ks. Mateusz Januszewski z parafii św. Marii Magdaleny w Biłgoraju. Przewodnikiem grupy hrubieszowskiej (św. Wojciecha) będzie ks. Tomasz Żurawel z parafii Ducha Świętego w Hrubieszowie. Ks. Roman Karpowicz z parafii św. Karola Boromeusza w Lubaczowie będzie przewodnikiem grupy św. Stanisława. Z Tomaszowa Lubelskiego wyruszy grupa św. Józefa pod przewodnictwem ks. Adama Malinowskiego z parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, a grupę zamojską (św. Tomasza) poprowadzi ks. Andrzej Wąsek z parafii św. Michała Archanioła w Zamościu.

Jak zawsze pielgrzymować będzie z nami także grupa św. Jana Pawła II, czyli grupa pielgrzymów duchowych. Ich modlitewne wsparcie i ponoszone cierpienie są nieocenione dla pątników fizycznie obecnych na szlaku. Intencje pielgrzymów duchowych każdego dnia są polecane w modlitwie podczas drogi oraz zanoszone na Jasną Górę.

Swoje intencje duchowi pielgrzymi mogą podawać telefonicznie lub przez SMS na numer, który znajduje się na plakacie pielgrzymki oraz na stronie internetowej www.pielgrzymka.info. Tym, którzy zostaną w domu, a zechcą

łączyć się duchowo z pątnikami, służyć będzie Studio Pielgrzymkowe w Katolickim Radiu Zamość. Będzie w nim można usłyszeć codzienne konferencje ojca duchownego, relacje z trasy pielgrzymki, a także uczestniczyć w codziennej transmisji Mszy św. i Apelu Jasnogórskiego. Zapraszamy, by szczegółów szukać na stronie internetowej pielgrzymki oraz na stronie

i na antenie Katolickiego Radia Zamość.

Reprezentując Kościół naszej diecezji, pójdziemy razem, w pięciu grupach, niosąc w sercach intencje własne oraz pielgrzymów duchowych. Chcemy przed obrazem Pani Jasnogórskiej wypraszać wszystkie potrzebne łaski dla nas samych, naszych rodzin, parafii, diecezji, ojczyzny i świata. Wierzę, że te rekolekcje w dro-

dze przyniosą trwałe owoce w naszych sercach. Niech nam w tym dopomaga Najświętsza Maryja Panna, która sama była pierwszą misjonarką.

Serdecznie zapraszam do wspólnego pielgrzymowania na Jasną Górę.

Ks. Marek Mazurek

Dyrektor Pieszej Pielgrzymki
Zamojsko-Lubaczowskiej
na Jasną Górę

(fot. archiwalne: <http://pielgrzymka.zamojskolubaczowska.pl>)

R E K L A M A

AKADEMIA ZAMOJSKA

STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE I STOPNIA LICENCJACKIE I INŻYNIERSKIE II STOPNIA MAGISTERSKIE PODYPLOMOWE

Dotłącz do nas!

www.akademiazamojska.edu.pl

ADRES WYDAWCY I REDAKCJI:

Katolickie Radio Zamość
ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość
tel. 84 639 97 97, www.radiozamosc.pl
BANK PKO BP 15 1020 5356 0000 1202 0005 1912

REDAKTOR NACZELNY:

Andrzej Rzemieniak
redakcja@roztoczanskiglos.pl
tel. kom. 515-167-756

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Lukasz Kot
Joanna Suszko
Ewelina Michalska

REKLAMA:

reklama@radiozamosc.pl

SKŁAD I ŁAMANIE:

redakcja@roztoczanskiglos.pl

DRUK:

Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia, Drukarnia Sosnowiec
ul. Baczyńskiego 25 A, 41-203 Sosnowiec-Milowice
tel. +48 32 364 21 00, faks +48 32 364 21 03
e-mail: drukarnia.sos@pprint.pl

Obchody 25. rocznicy wizyty Ojca świętego Jana Pawła II w Zamościu

12 czerwca 2024 roku obchodzona była 25. rocznica wizyty Ojca świętego, Jana Pawła II w Zamościu. Uroczyste obchody miały miejsce w kościele pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu.

„Tu śpiew ptaków brzmi szczególnie znajomo, po Polsku” – mówił św. Jan Paweł II 25 lat temu w Zamościu. Po tym okresie to zdanie wydaje się być najbardziej zapamiętanym przez uczestników Liturgii Słowa z Ojcem świętym 12 czerwca 1999 roku w Zamościu. To ten fragment przywołujemy najczęściej, pytani o to, co poza nadciągającymi nad Zamość deszczowymi chmurami, zapamiętaliśmy z tego spotkania.

Czy naprawdę tylko tyle? Słowa papieża, wypowiedziane w Zamościu to nie tylko zachwyt i pochwała przyrodniczego piękna Zamojszczyzny i Roztocza. To także refleksja nad dziełem stworzenia i wezwanie do odpowiedzialności oraz troski za te dobra, które zostały nam powierzone.

12 czerwca 2024 roku obchodzona była 25. rocznica wizyty Ojca Świętego, Jana Pawła II w Zamościu. Uroczyste obchody miały miejsce w kościele pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu. O godzinie 18:00 sprawowana była Msza św. pod przewodnictwem biskupa pomocniczego diecezji zamojsko-lubaczowskiej Mariusza Leszczyńskiego. Podczas uroczystości został udzielony również sakrament bierzmowania. Na wstępie ks. biskup Mariusz Leszczyński powitał wszystkich wiernych słowami: *Drodzy bracia kapłani, siostry i bracia w Chrystusie, przeżywamy niezwykle radosny moment: 25-lecie wizyty św. Jana Pawła II w Zamościu. Są wśród nas tacy, którzy tamtą chwilę pamiętają; radosną i szczęśliwą dla naszej zamojskiej ziemi. Dzisiaj wspominamy z wdzięcznością ten pobyt Papieża Polaka w naszym mieście. I sięgamy do jego nauczania. I sięgniemy dzisiaj, przynajmniej do najważniejszych treści, które są dzisiaj nam tak bardzo potrzebne.*

Ksiądz biskup Mariusz Leszczyński w homilii przypomniał wiernym, jak wyglądał dzień 12 czerwca 1999 roku.

(fot. Paweł Miętkiewicz)

Wspominał, że przed 25 laty, około godz. 18:45 Jan Paweł II stanął na podium ołtarzowym przed kościołem pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu. Ołtarz był w białych i żółtych kolorach, ozdobiony kwiatami i kłosami zboża - symbolami chleba i pracy rolnika. Rozpoczęła się Liturgia Słowa. Papieża powitał ks. biskup Jan Śrutwa mówiąc: *Wasza Świątobliwość, Umilowany Ojciec Święty, dziękujemy Bogu Najwyższemu za wielki dar obecności Biskupa Rzymu i następcy Świętego Piotra Apostoła na naszej ziemi rodzinnej, w nowej diecezji zamojsko-lubaczowskiej i gościnnym mieście Zamościu. Wielkie to szczęście i wprost oszałamiająca radość, że pośrodku tego wielkiego zgromadzenia wierzących zasiada dzisiaj Ojciec święty i przewodniczy naszej modlitwie do Boga. Chcemy być ulegli natchnieniom i powiewom Ducha Świętego.*

O godz. 20:45 na schodach kościoła pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu, Apelem Jasnogórskim rozpoczął się koncert pt. „Byłeś wśród nas”, który był pięknym hołdem dla Jana Pawła II i jego duchowego dziedzictwa. Wierni poprzez uczestnictwo w tym wydarzeniu mogli wychwalać Boga za to, że „Święty mógł być pośród nas”. Podczas wieczornego koncertu w wykonaniu zamojskich muzyków, pod kierownictwem ks. Macieja Lewandowskiego, wikariusza parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu i diecezjalnego duszpaste-

rza rodzin, można było usłyszeć wiele utworów nawiązujących do nauczania Papieża Polaka oraz wysłuchać fragmentów wypowiedzi Jana Pawła II podczas Pielgrzymki do Zamościa właśnie 12 czerwca 1999 roku. Warto dodać, że każdego 12 dnia miesiąca w parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu, na pamiątkę wizyty Ojca Świętego w tym mieście, odmawiana jest część Liturgii Godzin: Godzina Czytań oraz Nieszpory, a całe nabożeństwo kończy się Apelem Jasnogórskim. Warty zauważenia jest również fakt, że w tym kościele po prawej stronie ołtarza głównego, znajduje się kłęcznik, na którym 25 lat temu klęczał św. Jan Paweł II. Dodatkowo w parafii są relikwie św. Jana

Pawła II, przekazane księdzu proboszczowi przez arcybiskupa Mieczysława Mokrzyckiego. Wyjątkowy jubileusz 25-lecia wizyty Jana Pawła II w Zamościu jest okazją do wielu wzruszających wspomnień, które z pewnością trwale zapisały się w pamięci wielu ludzi. Niech rocznica pobytu św. Jana Pawła II i miejsce, w którym przebywał Ojciec święty - kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu, przywołują w naszej pamięci to historyczne wydarzenie sprzed 25 lat i zachęca nas do powracania do tych treści, które kierował do nas Święty Jana Paweł II.

Ewelina Michalska
Joanna Suszko

odkryj

RUMUNIĘ

w tydzień

4-10 WRZEŚNIA 2024

Heaven tour

Poznaj

Unikalną kulturę,
bogate tradycje rumuńskie,
pyszną kuchnię!

Wycieczka objazdowa

Cluj-Napoca, Alba Iulia,
Sibiu, Cozia, Cirtea de
Arges, Bukareszt, Sinaia,
Braszow, Sihisoara, Targu
Mures, kopalnia w Turdzie.

Gwarantowane

Przystępne ceny, opieka
pilota i doświadczonego
przewodnika mieszkającego
na stałe w Bukareszcie,
ubezpieczenie.

Zapisy do 20 lipca! Cena 950 zł + 450 euro
Skontaktuj się z nami i poznaj szczegóły wycieczki:

📞 507 185 686

✉️ heaventour@zamojskolubaczowska.pl

🌐 www.heaventour.pl

APOLLO 11 – notatki z podróży na Księżyc

Podstawowym celem misji Apollo 11 była realizacja narodowego celu wyznaczonego przez prezydenta Johna F. Kennedy'ego 25 maja 1961 roku: wykonanie załogowego lądowania na Księżycu i powrót na Ziemię.

W sobotę 20 lipca będziemy obchodzić 55. rocznicę pierwszego lądowania człowieka na Księżycu. Niniejszy artykuł przedstawia, jak przebiegała pionierska podróż i lądowanie ludzi na Księżycu.

DZIEŃ 1. 16 lipca 1969 roku

Dowódca misji Neil Armstrong, pilot modułu księżycowego LEM Edwin Aldrin oraz pilot modułu dowodzenia Michael Collins wstali już o 4 nad ranem 16 lipca 1969 roku, w dzień startu misji. Po tradycyjnym śniadaniu założono im skafandry startowe i wysłano „Spacevanem” na stanowisko startowe – teraz już legendarną wyrzutnię 39A. Astronautów umieszczono w module dowodzenia (CM) Columbia na około dwie godziny przed planowanym startem. Odliczanie przebiegło bez większych problemów i o 9:32 czasu lokalnego najpotężniejsza rakietka w historii Saturn V zaczęła kierować astronautów w stronę Księżycza. Gdy opuściła stanowisko startowe, kontrolę nad misją przejęło słynne centrum lotów załogowych w Houston – obecnie Johnson Space Center. Rakietka umieściła statek Apollo na niskiej orbicie okołoziemskiej. Dwie i pół godziny później ostatni, trzeci, stopień rakiety (nadal przymocowany do statku) wykonał odpalenie, które umieściło astronautów na trajektorii w kierunku Księżycza.

Manewr ten zwany *Trans Lunar Injection* (TLI) trwał 6 minut, a kilkadziesiąt minut później statek Apollo wykonał manewr *transposition and docking*, którego celem było odrzucenie ostatniego stopnia rakiety Saturn V i zadokowanie przodem modułu dowodzenia do lądownika księżycowego.

Reszta pierwszego dnia lotu upłynęła na odpoczynku. Astronauta wykonali nieplanowaną kilkunastominutową transmisję telewizyjną, w której pokazywali zmniejszającą się z upływem czasu Ziemię i przestawili statek w tryb pasywnej kontroli termicznej – statek obracał się powoli, by ciepło dostarczane przez Słońce rozkładało się równomiernie po powierzchni.

13 godzin na starcie załoga udała się na pierwszy spoczynek.

Załoga misji Apollo 11. Od lewej: Neil A. Armstrong, Michael Collins oraz Edwin E. Aldrin Jr. (Źródło: NASA Space Flight Gallery)

DZIEŃ 2. 17 lipca 1969 roku

Następnego dnia astronauta znaleźli się w połowie drogi do Księżyca. Wykonano wtedy niezbędny manewr korekcji trajektorii lotu. Silnik modułu serwisowego musiał wykonać trzysekundowe odpalenie, by umieścić statek Apollo na ścieżce przechodzącej około 110 km nad powierzchnią Księżyca.

Ziemia była jeszcze mniejsza z perspektywy astronautów podczas prowadzonej transmisji telewizyjnej drugiego dnia misji. Załoga, oprócz widoków na zewnątrz, pokazała w filmie warunki panujące na statku. Jednym ze zmartwień kontroli lotów misji tego dnia była radziecka sonda Łuna 15 przybyła na orbitę wokółksiężycową. Rosjanie poinformowali jednak, że nie będzie stanowiła zagrożenia dla amerykańskiej misji załogowej. Co więcej, Związek Radziecki podał dokładne parametry orbity sondy.

DZIEŃ 3. 18 lipca 1969 roku

Trzeciego dnia misji astronauta po raz pierwszy weszli do modułu księżycowego Eagle. Astronauta przeprowadzili trwającą 1,5 godziny transmisję z inspekcji lądownika. Tuż przed północą statek Apollo znalazł

się w sferze oddziaływania grawitacyjnego Księżyca.

DZIEŃ 4. 19 lipca 1969 roku

Sobotni dzień astronauta zaczęli od pierwszych dokładnych obserwacji Księżyca. Statek znalazł się później za Księżycem. Kontakt z Ziemią został przerwany, a moduł serwisowy Apollo 11 musiał wykonać odpalenie Lunar Orbit Insertion-1 (LOI-1), które miało go umieścić na orbicie wokół Księżyca.

Tak też się stało. Po wyjściu z za niewidocznej strony Księżyca astronauta mogli po raz pierwszy podziwiać wschód Ziemi, a później, pogrążony jeszcze w mroku obszar, na którym mieli wylądować następnego dnia. Dodatkowo astronauta poprowadzili serię transmisji z orbity okołoksiężycowej. Gdy po drugiej orbicie znaleźli się znów za Księżycem, wykonano drugie odpalenie (LOI-2), które ukołoło orbitę statku. Astronauta przystąpili do przygotowywania lądownika na podróż na powierzchnię Księżyca. Następnie załoga misji poszła spać – ostatni raz przed lądowaniem.

DZIEŃ 5. 20 lipca 1969 roku

W niedzielę piątego dnia misji Apollo 11 przeprowadzono

pierwsze w historii lądowanie człowieka na powierzchni Księżyca. Jak przebiegało lądowanie i co robili astronauta 20 lipca 1969 roku?

Astronauta misji Apollo 11: Neil Armstrong, Edwin Aldrin i Michael Collins obudzili się piątego dnia misji, gdy ich statek kończył dziewiątą orbitę wokół Księżyca. Po szybkim śniadaniu Aldrin i Armstrong zaczęli przygotowywać lądownik Eagle i skafandry kosmiczne do późniejszych wydarzeń.

Podczas trzynastej orbity, gdy astronauta znajdowali się za Księżycem z punktu widzenia Ziemi, przeprowadzono odciążenie lądownika. Od tego momentu Aldrin z Armstrongiem znajdowali się w lądowniku, a Collins obserwował ich z pokładu modułu serwisowego i dowodzenia.

Po odłączeniu lądownika Armstrong i Aldrin przystąpili do ostatnich przygotowań do lądowania. Podczas trzynastej orbity wokół Księżyca astronauta odpalili silnik DPS lądownika, aby zejść na ostatnią orbitę przed lądowaniem.

Podczas czternastej orbity rozpoczęto procedurę lądowania. Uruchomiony został kolejny

raz silnik DPS – tym razem zainicjował on zniżanie się do powierzchni Księżyca. DPS działał początkowo z ciągiem 10%, później zwiększył ciąg do maksimum. Armstrong obserwował cele na powierzchni, wyliczając na podstawie tych obserwacji, że lądownik dotknie powierzchni ponad 4 km dalej niż planowano.

W dalszej fazie Armstrong obrócił lądownik, by skierować widok z okien w stronę miejsca lądowania i aktywować radar wysokościowy. Astronauta po krótkim czasie zobaczyli pierwszy alarm na komputerze pokładowym (kod 1202). Byli tym zaskoczeni, sami nie doświadczali tego podczas symulacji. Centrum kontroli misji wiedziało jednak, że ten i kolejne alarmy: 1202 i 1201 nie stanowią bezpośredniego zagrożenia, jeżeli nie występują za często. Oznaczały bowiem nadmierne przeciążenie komputera, który umiał sobie z tym radzić.

Na wysokości około 5 km Armstrong przejął kontrolę nad sterowaniem lądownikiem od autopilota. Gdy lądownik znalazł się na wysokości niecałych 200 m Armstrong zmienił nieco orientację lądownika, celem wyminięcia gęsto rozszanych głazów występujących w rejonie krateru West. Krótco po tym Aldrin zareportował pojawienie się cienia lądownika na powierzchni.

O 15:17:40 czasu w Houston Aldrin zakomunikował **Contact light**, co oznaczało, że próbnik na jednej z nóg lądownika dotknął powierzchni Księżyca. Parę sekund później Eagle znalazł się bezpiecznie na powierzchni.

Po krótkiej komunikacji, związanej z procedurą wyłączenia i zabezpieczenia silnika DPS, Armstrong wypowiedział historyczne słowa: **Houston, Tranquility Base here. The Eagle has landed** (*Houston, tu Baza Spokoju. Orzeł wylądował*).

Na podstawie:
Urania Postępy Astronomii
z dnia 18.07.2019 roku
Materiały źródłowe: NASA

Andrzej Rzemieniak

Ścieżka „Młodzie” w Starych Królach

Turystyczne odkrywanie nie tylko Zamojszczyzny

Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „Młodzie” w Starych Królach w Gminie Księżpol to 3,5-kilometrowy, niezwykle urokliwy odcinek przebiegający wzdłuż rzeki Tanew. Prowadzi wąską skarpią po jej prawym brzegu. Na ścieżce wyznaczonych jest osiem przystanków. Jej początek znajduje się na terenie Leśnictwa Króle - najdalej na zachód położone leśnictwo Nadleśnictwa Józefów.

Kazimierz Okoń
leśniczy w Leśnictwie Króle (fot. Ł. Kot)

Jaskółczy brzeg

To pierwszy przystanek ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej w rezerwacie Młodzie. Ponad 40 lat temu w miejscu obecnego „dołu” gnieździły się jaskółki brzegówki. Na skutek erozji wody brzeg uległ oberwaniu i zsunął się do niej. Jaskółki już tu nie występują ale nazwa pozostała. Natomiast ścieżka swą nazwę zapożyczyła od istniejącego tu niegdyś przysiółka o nazwie Młodzie.

Nadleśnictwo Józefów współpracuje ze szkołami i przedszkolami organizując zajęcia przyrodnicze w terenie. Leśnicy opowiadają o roślinach, zwierzętach, tragicznej historii regionu oraz o rzece Tanew, która w ostatnich latach przeżywa renesans. W każdy wakacyjny weekend, przepływa nią wielu kajakarzy.

W organizacji spływów zaangażowane są miejscowe gospodarstwa agroturystyczne m.in. w Królach i w Pisklakach. Miejscowość Stare Króle jest również początkiem kilku tras spływów kajakowych: Stare

Ścieżka piesza przyrodniczo-dydaktyczna „Młodzie” (fot. Ł. Kot)

Króle - Wólka Biska (13 km), Stare Króle - Łazory (24 km), Stare Króle - Harasiuki (27 km). Równoległe do ścieżki Młodzie przebiega szlak rowerowy im. Tadeusza Iwanowskiego

ps. „Nej” ciągnący się z Biłgoraja do Osuch.

Mchy i porosty

Przystanek numer dwa. Na planszy informacyjnej opisane są mchy i porosty oraz to jaką „pionierską” rolę pełnią w świecie przyrodniczym. Są to rośliny które kolonizują „niegościnnie”, ubogie siedliska takie jak skały i piaski, a tym samym zatrzymują pyły. W jednej z publikacji z 1862 r. opisującej rośliny lecznicze wymieniono 32 gatunki porostów. Medycyna ludowa wykorzystywała je do leczenia wielu schorzeń u ludzi. Przykładowo *plucznica islandzka* jest współcześnie wykorzystywana jako środek łagodzący przy kaszlu oraz w biegunkach i problemach z żołądkiem. Poprawia trawienie, hamuje rozwój drobnoustrojów, przyspiesza gojenie się ran. W okolicy można zobaczyć piękne dęby, sosny i jarzębinę. W Leśnictwie Króle jest kilka miejsc gdzie w lipcu wy-

stawia się specjalne pułapki m.in. na brudnicę mniszka, którego gąsienice są groźne dla drzewostanu. To właśnie w miesiącach wakacyjnych samica tego motyla składa w pęknięciach kory czerwone

jaja. Co kilka dni leśnicy liczą odłowione osobniki. Następnie wnioskuje czy będzie gradacja, czy też nie.

Tanew i jej mieszkańcy

Przystanek trzeci nosi nazwę „Tanew i jej mieszkańcy”. Dwaj główni, flagowi mieszkańcy tego terenu to bóbr europejski (*castor fiber*) i wydra (*lutra*). Bobra można częściej spotkać niż wydrę, wystarczy trochę ciszy. Bobry na brzegu wykopują swoje jamki i tam chowają gałęzie, zapasy. Jeszcze kilkanaście lat temu nie było ich tutaj. Teraz zadomowiły się na dobre.

Wydra żeruje w Tanwi oraz na okolicznych stawach. Jest bardzo ruchliwa. W ciągu nocy potrafi pokonać drogą lądową 30 km. Oba gatunki są pod ochroną. Naturalnym ich wrogiem jest wilk.

Tanew to spokojna, puszczańska - roztoczańska rzeka o długości 114,25 km. Wpada do Sanu w miasteczku Ulanów. To raj dla kajakarzy. W 1931 roku po drugiej stronie Tanwi, we wsi Rakówka uro-

Jaskółczy brzeg (fot. Ł. Kot)

Rzeka Tanew (fot. Ł. Kot)

dziła się sławna poetka Urszula Kozioł, która napisała utwór pt. „Inwokacja”. Jego początek brzmi następująco:

*Biłgoraju, pajdo kraju,
leśna ziemio stokorodna
wąska Tanwio
w śniętym Sanie (...)*

Dzięki temu utworowi Tanew znalazła się w literaturze. Urszula Kozioł była córką nauczycieli, wychowała się nad tą rzeką i w pamięci utkwiły jej „piaski, laski i karaski”.

ny. W niedalekiej odległości, w spokojnym, odludnym miejscu występuje też bocian czarny. Są ptasie drapieżniki takie jak orliki, myszołowy, jastrzębie oraz wiele mniejszych tzw. „śpiewających”.

*Był upalny dzień, pora obiadowa.
Podczas oprowadzania zagranicznej grupy po lesie zauważyliśmy na środku rzeki Tanew stojącego łosia. Zrobiło się straszne poruszenie. Część z tych ludzi pierwszy raz na*

drzew. Występuje tu sosna pospolita, świerk, dąb, brzoza, olsza czarna. Jest też buk, jałowiec, jarzębina, głóg i dziki bez.

Lasy są urodzajne w jagody i grzyby. Wielkim dobrodziejstwem dla wszystkich jest to, że polskie lasy są dostępne dla każdego. Każdy może spokojnie wejść i z nich korzystać pamiętając o podstawowych zasadach. W lesie nie krzyczymy, nie śmiecimy i nie używamy otwartego ognia, by nie doprowadzić do pożaru. Według tradycji dopiero po św. Janie (24 czerwca - Narodzenie św. Jana Chrzciciela) można zbierać leśne jagody, jak również zażywać kąpeli rzecznych oraz na otwartych zbiornikach wodnych.

Grzyby

Przystanek szósty wskazuje i opisuje „Grzyby”. Oprócz grzybów trujących, na które trzeba uważać jest tu szereg grzybów jadalnych takich jak podgrzybki, maślaki, borowiki i pieprzniki jadalne, czyli popularne kurki. Są różne szkoły zbierania grzybów. Jedni je ścinają, inni wykręcają. Ważne jest, by nie niszczyć grzybów których nie jesteśmy pewni, co do ich przydatności. Zostawmy je na swoim miejscu. Grzyby są wpięte w całą, wielką naturę. Pełnią w niej ważne role.

Jak nie wiesz co to jest, nie zrywaj, nie deptaj. Niech sobie rośnie. On też ma swoje miejsce w lesie – apeluje leśniczy Okoń.

Zbiorowiska łęgowe

Nad rzeką Tanew takie zbiorowiska występują. Są tu olsy, czeremcha, wspomniany dziki bez, a na wiosnę kwitną kaczeńce. Jest to kraina przywołanego wcześniej bobra.

Z prawej strony występują odnowienia naturalne lasu, a z lewej nad rzeką rozciąga się łęg. W czasie powodzi tereny te są zalewane. W oddali widoczny jest główny nurt rzeki Tanew. W tym miejscu na turystów czeka ławeczka, na której można usiąść i delektować się widokiem. Dookoła panuje cisza i spokój. Warto wsłuchać się w odgłosy dzikich mieszkańców lasu.

Krzyż oazowy (fot. Ł.Kot)

Skarpa Starorzecza

Ostatnim przystankiem ścieżki jest widok na starorzecze. Tanew zmieniała swoje położenie w przeszłości. Obecnie przesunęła się bardziej w lewo. Widzimy tutaj jej starorzecze. Na jego górze są ślady okopów z I wojny światowej. Wzdłuż rzeki trwały zacięte walki. W okolicy zginęło wielu żołnierzy, których pochowano w zbiorowym grobie w Księżpolu.

Możemy tu spotkać paprotkę zwyczajną, widłaki, borówki i kruszynę. W dole rosną sosny, brzozy, olszyny. Część z nich już wyschła, a część jest pożywieniem dla bobrów.

Jest to ostatni przystanek, a zarazem najwyższe miejsce na ścieżce. *Na zakończenie wita nas krzyż oazowy. W szkole w Księżpolu w 2002 roku zorganizowany był turnus wakacyjny dla Oazowiczów. Ks. Jacek Kania poprosił mnie, żebym znalazł odpowiednie miejsce na odprawienie Drogi Krzyżowej. Stacje Drogi Krzyżowej poprowadzone były od leśniczówki, aż do tego miejsca do „okopów”. Od tamtego momentu stoi tutaj pamiątkowy krzyż. Ząb czasu już go naruszył, ale sukcesywnie go remontujemy. Z czasem postawimy drugi - mówi Kazimierz Okoń.*

Łukasz Kot

Łoś (źródło: <https://pixabay.com>)

Mieszkańcy Lasu

Przystanek numer cztery „Mieszkańcy Lasu”. Do tego wyjątkowego grona zaliczamy m.in. łosie, jelenie, dziki, sarny i wilki. W okolicach Lipowca koło Aleksandrowa widziany był ryś. Są też lisy, jeże, wiewiórki, zające i bażanty. Nad Tanwią można spotkać zimorodka. To sympatyczny ptaszek. Niebieściutki ze spiczastym dziobem. Rybożer-

oczy widziała to dostojne stworzenie na żywo. Byli bardzo zadowoleni. Innym razem napotkałem na dziką, który sobie w takim przyrzecznym błotku spał – mówi Kazimierz Okoń leśniczy w Leśnictwie Króle w Nadleśnictwie Józefów.

Drzewa i krzewy

Na ścieżce przystanku „Drzewa i krzewy” napotkamy na wiele różnych gatunków

Zimorodek (źródło: <https://pixabay.com>)

Źródła:

Rozmowa Łukasza Kota z Kazimierzem Okoniem – leśniczym leśnictwa Króle, zapis w posiadaniu autora (2019 r.); M. Kurzyna, Szlak kajakowy rzeki Tanew, Biłgoraj 2009, s. 52-54; <https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/lesnoteka-1/owady/brudnica-mniszka>; Mapa turystyczno-krajobrazowa, Powiat Biłgorajski. Na skraju Roztocza i Puszczy Solskiej, Lublin 2005; T. Brytan, Gmina Biłgoraj. Przewodnik krajoznawczo-turystyczny, 2010; M. Kurzyna, A. Czacharowski, Spotkania z przyrodą na szlakach turystycznych Powiatu Biłgorajskiego. Przewodnik, Biłgoraj 2017, s. 257-265.

Lipcowe upały

Lipiec jest pierwszym wakacyjnym miesiącem. Często w tym miesiącu pragniemy odpocząć i zregenerować nasze siły fizyczne i psychiczne. Dla rolników jest to okres wyęteżonej pracy, związanej ze zbiorem płodów rolnych, stąd też jedno ze staropolskich przysłów głosi że: **w lipcu trza gotować, co na jesień obiadować.**

W lipcu powoli zaczyna się zmniejszać długość dnia.

W pierwszym dniu tego miesiąca w Zamościu Słońce góruje nad horyzontem 16 godzin i 23 minuty, a w ostatnim dzień jest już o godzinę krótszy i wynosi 15 godzin i 22 minuty.

Intensywna w lipcu operacja słoneczna oraz dość często występująca południowa i południowo-wschodnia cyrkulacja suchych i gorących mas powietrza atmosferycznego sprawia, że jest to, nie tylko w Zamościu, najcieplejszy miesiąc w roku.

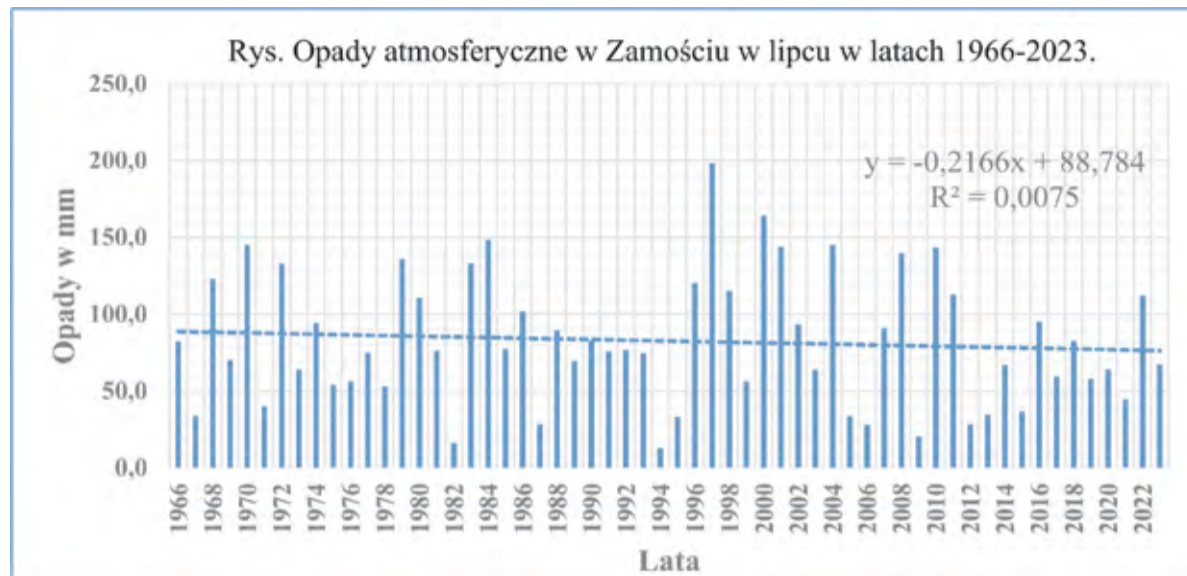
Na przestrzeni lat temperatura powietrza w lipcu przyjmowała różne wartości. W latach 1951-1975 rzadko zdarzało się, by wartości maksymalnej tem-

peratury przekraczały 30°C, ale np. 3 lipca w 1959 r. w Zamościu zanotowano rekordową wartość 35,7°C. Średnia miesięczna temperatura powietrza w lipcu w tym 25-leciu (1951-1975) wynosiła 18,0°C.

Obserwowane od dłuższego czasu zmiany klimatu charakteryzują się m.in. wzrostem temperatury powietrza. W latach 1976-2023 średnia temperatura powietrza w Zamościu, w lipcu wzrosła o 0,8°C i obecnie wynosi 18,8°C.

W ostatnich latach w 10-leciu 2014-2023 prawie każdego roku maksymalne wartości temperatury wielokrotnie przekraczały wartość 30°C. Tylko w roku 2020 maksymalna temperatura powietrza była niższa i wynosiła 29,8°C. Najwyższą w cieniu, na wysokości 2 m nad gruntem wartość temperatury zanotowano w 2019 r. i było to 35,3°C. Najwięcej 12 dni upalnych było w lipcu w 2021 r. W bieżącym 2024 r. w czerwcu było w Zamościu 4 dni z temperaturą powyżej 30°C, a jaki będzie lipiec?

Na podstawie średnich wieloletnich wartości temperatury możemy prognozować, że tempera-

(rys. A. Samborski profesor A.Z.)

tury powietrza w tym miesiącu będą powyżej normy i będzie co najmniej kilka dni upalnych. Taka gorąca, upalna pogoda jest męcząca i niebezpieczna dla ludzi, roślin i zwierząt.

Z obserwacji i badań agrometeorologicznych wynika, że wzrost wartości temperatury powietrza o 1°C owoduje wzrost parowania o 5%, a to oznacza, że wysokie temperatury sprzyjają przesuszeniu gruntu i jego stepowieniu, co ma niekorzystny wpływ na gospodarkę rolną. Średnio w Zamościu w lipcu spada od 12,6 mm (1994 r.) do 198,0

mm (1997 r.) opadów. Średnia wieloletnia (lata 1966-2023) suma opadów w lipcu wynosi 82,3 mm. Podobnie, jak w pozostałych miesiącach roku, również w lipcu obserwuje się nieznaczny spadek sum opadów (linia trendu na wykresie) przy dużym zróżnicowaniu wartości tego elementu meteorologicznego z roku na rok.

Średnio w lipcu notuje się 14 dni z deszczem, w tym 3 dni z opadem o wielkości przekraczającej 10 mm oraz 8 dni z burzą. Upalna i słoneczna pogoda w lipcu sprzyja różnym ak-

tywnościom na wolnym powietrzu, a wysokie temperatury zachęcają do wypoczynku nad wodą. Korzystając ze sprzyjającej aury, pamiętajmy jakie zagrożenia mogą się kryć przy takiej pogodzie, dlatego uzupełnijmy płyn w organizmie, chrońmy skórę przed oparzeniami słonecznymi i w bezpieczny sposób korzystajmy z uciech i sportów nad wodą.

Dr hab. Andrzej Samborski
prof. A.Z.

Uwaga!!! Informacja bardzo ważna dla osób pozostających bez zatrudnienia!!!

Zamojska Fundacja Kapitału Społecznego prowadzi rekrutację do projektów aktywizujących zawodowo.

W ramach projektów Uczestnicy otrzymują stypendium szkoleniowe od 1100 zł netto do 1500 zł netto oraz stypendium stażowe od 1800 zł netto do 2100 zł netto.

Projekty kierowane są do osób powracających na rynek pracy w tym rodziców dzieci do lat 6, biernych zawodowo, bezrobotnych, będących w trakcie wypowiedzenia lub po utracie zatrudnienia.

Pilnie poszukujemy osób niepełnosprawnych lub niezdolnych do pracy w wieku aktywności zawodowej oraz osób długotrwale bezrobotnych, czyli zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy ponad rok, w tym wychowujących dzieci do lat 6.

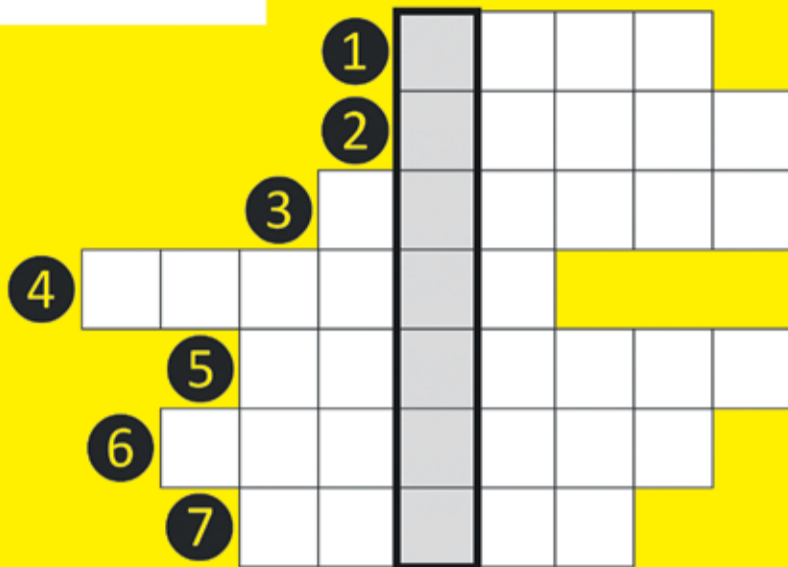
Kontakt pod numerem telefonu: 691 727 601

← lub bezpośrednio w biurze projektów: Zamość, ul. Oboźna 11

KRZYŻÓWKA NR 56

- 1 Noego lub Przymierza
- 2 Pierwszy biskup Rzymu
- 3 Filistyńczyk, którego Dawid pokonał kamieniem z procy
- 4 Niewierny uczeń Chrystusa
- 5 Celnik z Kafarnaum - jeden z Ewangelistów
- 6 Król Izraela, syn i następca króla Dawida
- 7 Namiestnik Judei, który skazał Jezusa na śmierć

Weź udział w konkursie i wyślij SMS na nr **7248** o treści: **krzyzowka.(tu podaj hasło - rozwiązanie krzyżówki)**. Koszt 2,46 zł z VAT. Każdy SMS bierze udział w konkursie, w którym nagrodą główną jest tom: „KAROL WOJTYŁA Dzieła literackie i teatralne”, oraz książki: „BYŁ I JEST WŚRÓD NAS - ZAMOJSKIE SPOTKANIA Z JANEM PAWŁEM II”, „OJCIEC KOLBE nie wszystkim znany” i album „KOLEGIATA W OPATOWIE”. Na odpowiedzi SMS z rozwiązaniem krzyżówki czekamy do **12.08.2024 r.**

R E K L A M A

SADEX

PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE

Firma SADEX z Zamościa, ul. Hrubieszowska 135 oferuje najwyższej jakości beton towarowy i na stabilizacje produkowany przy wykorzystaniu wysokiej klasy surowców, zgodnie z zachowaniem odpowiednich norm w szerokim zakresie klas wytrzymałościowych i parametrów technicznych - w zależności od potrzeb Klienta.

Kompleksowe usługi, wysoka jakość, fachowe doradztwo, konkurencyjne ceny i zadowolenie Klienta!

Tylko w Firmie SADEX !!!

SADEX • ul. Hrubieszowska 135, 22-400 Zamość • telefon: 666 222 662

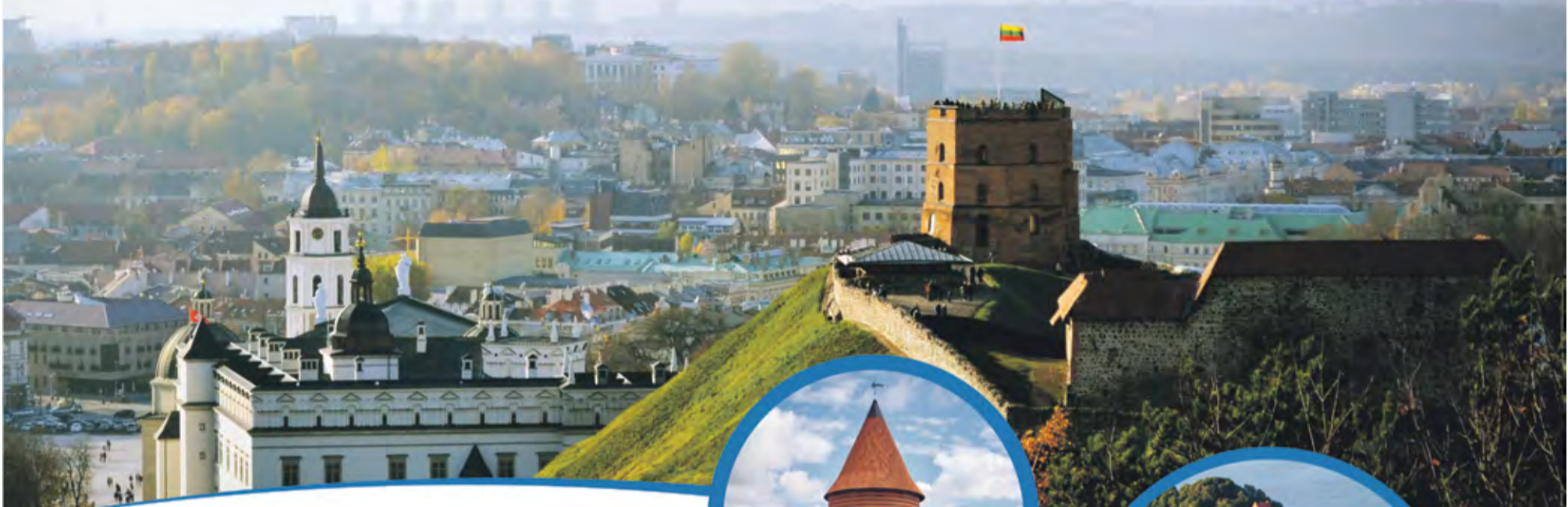

WILNO

28-31 SIERPNIA 2024

TROKI

KOWNO

Heaven tour

Poznaj

Sanktuaria Maryjne:
Gietrzwałd, Święta Lipka,
Ostra Brama;
życie Świętej Siostry Faustyny,
Adama Mickiewicza,
i Józefa Piłsudskiego.

Trasa pielgrzymki

Gietrzwałd
Święta Lipka
Wilno
Troki, jezioro Galve
Kowno

Gwarantowane

Ubezpieczenie, opieka pilota,
3x nocleg (pok. 2-os.) w Wilnie,
3x śniadanie, 3x obiadokolacja,
rejs statkiem w Trokach,
degustacja kabinów karaimskich,
przewodnik, opłaty miejskie.

Cena (dla grup powyżej 40 os.) 360 zł + 200 euro
Skontaktuj się z nami i poznaj szczegóły pielgrzymki:

507 185 686

heaventour@zamojskolubaczowska.pl

www.heaventour.pl

SIG

Godziny otwarcia:
pon.- pt. 7.30-15.30

e-sklep: sig.pl

SIG Zamość, ul. Zagłoby 1

Pokaż swoją naturę!

COLOURS OF
natu re
COLOURS OF
inte nse

Ceresit

Wszystko do dociepleń budynków

W SIG kupisz także:

- izolacje budowlane
- sucha zabudowa
- sufity podwieszane
- wykończenie wnętrz
- docieplenia budynków
- wentylacja
- klimatyzacja

Kontakt: tel. 84 538 94 07, zamosc@sig.pl